

ERHVERVSJURA

SAGSANLÆG MOD REVISORER

KONKURSER: Har man et individuelt krav mod revisor i et selskab, som er gået konkurs, kan man rejse kravet uden om konkursboet, og uden at kurator kan modsætte sig det, fastslår Højesteret i en dom.

LARS BO LANGSTED,
professor,
Juridisk Institut,
Aalborg Universitet

erhverv@jp.dk

Det sker fra tid til anden, at man som leverandør, der har leveret varer på kredit eller som långiver til et selskab, oplever at stå med skægget i postkassen. Ikke blot fordi selskabet er længe om at betale, men fordi det ganske enkelt går konkurs. Man har så den tvivlsomme fornøjelse, at man kan anmelde sit krav i konkursboet, og efter nogle år står man tilbage med en dividende på 10 eller deromkring. Det kan være, at man mener, at ledelsen i det konkursramte selskab skulle have drevet selskabet noget bedre og i hvert fald drejet nøglen om noget tidligere, end de rent faktisk gjorde.

Hvis det er helt oplagt, at ledelsen har ladet selskabet fortsætte langt ud over det såkaldte "håbløshedstidspunkt", kan man måske komme igennem med en erstatningssag mod bestyrelsesmedlemmerne personligt.

Det er imidlertid en svær vej, idet domstolene meget fornuftigt kræver, at der skal være handlet ganske ualmindelig skødesløst af bestyrelsesmedlemmerne, før der er et personligt erstatningsansvar.

Selv hvis retten skulle finde, at betingelserne er opfyldt, vil man som vareleverandør som altovervejende hovedregel blot være en del af konkursboets krav mod bestyrelsesmedlemmerne, og man vil derfor skulle dele en eventuel erstatning med de øvrige kreditorer i boet – så resultatet vil som oftest være en lidt højere dividende, end man ellers ville have fået. Hvis forholdet imidlertid er det, at man efter at have indhentet selskabets årsrapport har set den blanke påtegning fra revisor og derefter besluttet sig for, at så kan man godt levere på kredit, så kan det være, at man i stedet kan rette et erstatningskrav direkte mod revisor.

Hvis betingelserne for et erstatningsansvar er opfyldt for revisors vedkommende, vil det have den fordel, at hele erstatningen går ubeskåret til at dække det tab, man har haft, det vil sige det skyldige beløb fratrukket en eventuel dividende fra boet. Fra tid til anden har kuratorerne i konkursboerne fortalt sådanne kreditorer med et muligt direkte krav mod en revisor, at deres krav skulle rejses af konkursboet

og ikke kunne rejses af den enkelte leverandør. Det synspunkt har Højesteret imidlertid i et par afgørelser – senest den 24. juni i år – fejlet af bordet. Har man et direkte og individuelt krav mod revisor, kan man rejse dette uden om konkursboet, og uden at kurator kan modsætte sig det.

I den nyeste højesteretsafgørelse havde kurator i et fiskeeksportfirma under konkurs rejst et erstatningskrav mod firmaets daværende revisor for ikke at have levet op til sine pligter som revisor og derved medvirket til, at ledelsen ikke i tide indså, hvor galt det stod til med økonomien.

Samtidig havde to fiskeleverandører imidlertid også rejst et erstatningskrav mod revisor for uberettiget at have forsynet firmaets regnskab med en blank påtegning.

Kurator forsøgte nu at få rettens ord for, at fiskeleverandørerne ikke kunne rejse deres krav selvstændigt, men skulle lade kravene indgå i konkursboets krav mod revisor. Kurator gjorde således gældende, at kravene var rejst »på samme retlige og faktiske grund-

lag«, og i den situation måtte konkursboet have fortrinsret.

Selvom der var tale om samme revisor, samme regnskab og samme påtegning, fandt Højesteret imidlertid, at der var tale om to forskellige grundlag for de to erstatningskrav.

Fiskeleverandørernes krav var således »baseret på, at de i tillid til den blanke revisionspåtegning har leveret fisk på kredit til det nu konkursramte selskab, hvilket de ikke ville have gjort, hvis de ikke var blevet præsenteret for årsrapporten. De ville i så fald ikke have lidt tab ved, at deres fakturaer for den pågældende periode ikke er blevet betalt«.

Herover for var konkursboets krav med Højesterets ord »baseret på, at den blanke revisionspåtegning har bevirket, at (Fiskeeksportfirmaet) har fortsat en tabsgivende drift i yderligere en periode, og kravet er opgjort som balanceforringelsen i denne periode«.

Konklusionen blev, at »Kreditorernes direkte og individuelle tab kan endvidere ikke anses for subsidiære i forhold til konkursboets

krav«. Sagerne kunne derfor fortsætte deres gang i retssystemet.

Den første sag – fra februar i år – illustrerer imidlertid også, at selvom kreditorerne kan rejse et krav parallelt med boets krav (hvilket Højesteret også i den sag fastslog), ja, så er det ikke sikkert, at revisor ifalder noget ansvar.

I den sag fandt Højesteret således nok, at revisor havde handlet i strid med god revisorskik i forbindelse med sin revision, men også at der ikke var den fornødne årsagsammenhæng mellem långivers tab og revisors fejl. Og så er der jo ikke meget sjov ved, at man kan rejse sit eget krav – for så får man også lov til at betale sine egne sagsomkostninger.

Det har i øvrigt altid undret mig, at de procederende advokater, og som regel også domstolene – selv Højesteret – henviser til, at det er revisors påtegning, der kan lede bestyrelserne på afveje. Det er nemlig sådan, at det er ledelserne – herunder også bestyrelsesmedlemmerne – der aflægger selve regnskabet. Revisors påtegning er udelukkende rettet mod den tredjemand, der efter-

Hvis betingelserne for et erstatningsansvar er opfyldt for revisors vedkommende, vil det have den fordel, at hele erstatningen går ubeskåret til at dække det tab, man har haft.

følgende læser det aflagte regnskab.

Påtegningen er jo således revisors meddelelsesmiddel til læserne af regnskabet om, hvorvidt det af ledelsen aflagte regnskab giver et retvisende billede. Revisor kan med andre ord ikke fejle i forhold til ledelsen af selskabet ved at afgive en forkert påtegning.

I forhold til ledelsen må et eventuelt ansvar baseres på en eventuelt forkert regnskabsassistance eller på, at revisor ikke i revisionsprotokollen har givet bestyrelsen de nødvendige og korrekte

oplysninger. Det overordnede formål med revisionsprotokollen kan beskrives som »rettidigt at forsyne den øverste ledelse med observationer, der er afledt af revisionen og som er betydelige og relevante for ledelsens ansvar for at føre tilsyn med regnskabsaflæggelsen«, som det fremgår af revisorernes egne standarder. Den information, ledelsesmedlemmerne skal og kan forholde sig til, er således informationen i revisionsprotokollen.

Det er af mange grunde anbefalelsesværdigt at holde sig dette for øje både som advokat og dommer, idet informationen i protokollen jo skal være både mere fyldestgørende end påtegningen og i tid ligge før den afgivne påtegning.

Samtidig vil det være endnu tydeligere, at kurators krav mod revisor som altovervejende hovedregel er baseret på dennes mangelfulde rapportering i revisionsprotokollen, mens långivers og kreditgivers krav helt typisk er baseret på en mangelfuld revisionspåtegning. Der vil således heller ikke være samme retlige grundlag for de to grupper af krav.

Det har været en udbredt opfattelse, at kreditorer med et muligt direkte krav mod revisor i et konkursbo skulle rejse kravet af konkursboet. Men kravene kan også rejses af den enkelte leverandør, fastslår Højesteret. Foto: Peter Overgaard Sørensen

